

توسعه انرژی‌های نو، مدیون حمایت

"صندوق ارزی، تضمین کند"

مصاحبه اختصاصی «اقتصاد ایران»، با دکتر محمدعلی نیازی، مدیرعامل و عضو هیأت‌مدیره شرکت توان‌باد، گروه صنعتی سدید

توان‌باد: آقای دکتر! لطفاً به اختصار نقش و جایگاه انرژی‌های نو را در ساختار انرژی کشور تبیین بفرمایید و حرکت‌هایی را که در این راستا آغاز شده را چگونه می‌بینید؟

بحث حرکت به سمت انرژی‌های نو، به عنوان منابع سوختی جایگزین سوخت‌های فسیلی، به دنبال وقوع بحران نفتی در جهان و مسایل سیاسی حاکم بین کشورها که منجر به تحریم انرژی می‌شد آغاز شد. اگرچه انرژی هسته‌ای به عنوان یکی از منابع انرژی از دیرباز مطرح بود و در تولید انرژی در آمریکا مورد استفاده قرار می‌گرفت، اما مسایل زیست‌محیطی و امنیت نیروگاه‌های هسته‌ای همچنان ضرورت استفاده از منابع سالم‌تری را گوشزد می‌کرد. طی ۴۰ سال گذشته به دلایلی که مطرح شد، استفاده از انرژی باد به عنوان یکی از مهمترین منابع تجدیدپذیر انرژی مطرح بود. در این زمینه بررسی ابعاد اقتصادی استفاده از این نوع انرژی ضرورت این امر را مطرح می‌ساخت که از نظر تکنولوژیکی لازم است به حدی برسیم که بتوان به نوعی صرفه اقتصادی در تولید رسید. انرژی باد در دهه ۷۰ جزو این دسته منابع بود که به توجیه اقتصادی دست یافت و این امر، امروز هم ادامه دارد و طی ۱۰ سال گذشته، کشورهای جهان سوم هم به این سمت حرکت کردند تا جایی که چین طی سال‌های اخیر بیش از ۱۰ هزار مگاوات ذخیره برق بادی تولید کرده است و یا هند بیش از ۶ هزار مگاوات برق بادی تولید کرده که این ارقام بسیار قابل توجه هستند.

کشور ما با توجه به پتانسیل بالای منابع تجدیدپذیر انرژی همچون باد، طی سال‌های اخیر با تأسیس سازمان انرژی‌های نو زیر نظر وزارت نیرو، به سمت استفاده از این منابع حرکت نمود. از سال گذشته، دکل‌های بادسنجی در بیش از ۵۰ نقطه کشور جهت مطالعه پتانسیل بادی در نقاط مختلف نصب شده است و به این ترتیب سعی شد تا اطلس باد ایران تهیه و مورد استفاده قرار گیرد.

همچنین با اصلاح قیمت خرید برق از ۶۵ تومان به ۱۲۴ تومان توسط دولت در سال گذشته، سرمایه‌گذاری برای بخش خصوصی توجیه‌پذیر شد، به طوری که طبق اعلام سانا، تاکنون بیش از ۶۰۰ تا ۷۰۰ مگاوات مجوز تولید برق صادر شده است.

توان‌باد: آیا مسایل دیگری را هم جز توجیه‌پذیری اقتصادی در عدم توسعه این نوع از انرژی‌ها دخیل می‌بینید؟

با توجه به این که صنعت تولید برق بادی و توربین‌های تولید این نوع انرژی در سطح جهان از رشد کافی برخوردار بوده و خوشبختانه کشور ما توانسته است در زمینه تولید این توربین‌ها، گام‌های مفیدی بردارد، لذا از بعد تکنولوژی مشکل چندانی وجود ندارد و تنها، مشکل توجیه اقتصادی آن مانع از حضور بخش خصوصی در این عرصه بوده است. در این راستا، توجه به نرخ بازگشت داخلی سرمایه‌گذاری و قیاس آن با این نرخ در سایر سرمایه‌گذاری‌ها از اهمیت بالایی برخوردار است، چرا که لازم است این نرخ از حد معقولی برخوردار باشد تا مشوق سرمایه‌گذار برای تولید باشد. با مطالعاتی که صورت پذیرفت، در شرایط فعلی نرخ بازگشت داخلی سرمایه‌گذاری در این صنعت در حدود ۲۳ درصد است و به طور متوسط در حدود ۵ تا ۶ سال پس از سرمایه‌گذاری، سرمایه به کار گرفته شده برمی‌گردد. هزینه‌های اولیه این نوع سرمایه‌گذاری هم تابع قیمت زمین تحت پوشش نیروگاه، تجهیزات به کار گرفته شده وارداتی یا داخلی و هزینه حمل و نصب توربین‌ها است که با احتساب تمام این موارد، رقمی در حدود هزار و ۲۰۰ یورو در هر کیلووات می‌باشد.

توان‌باد: آیا به نظر شما بین نیاز به سرمایه‌گذاری در منابع نفت و گاز و استقبال شدید از این نوع سرمایه‌گذاری‌ها و ضرورت حرکت به سمت سرمایه‌گذاری در انرژی‌های نو منافاتی وجود ندارد؟ آنچه ضرورت است اتخاذ سیاستی مبنی بر اصلاح سبد انرژی متشکل از همه انواع انرژی اعم از انرژی‌های فسیلی، تجدیدپذیر و هسته‌ای است. در این راستا لازم است تا دولت به تدریج و طی زمان از سوخت‌های فسیلی

که در حال زوال هستند به سمت سایر منابع انرژی حرکت کند. در افق ۱۴۰۴ پیش‌بینی شده است در حدود ۲ هزار مگاوات برق تولیدی کشور از منابع انرژی‌های نو باشد که اگرچه این رقم در مقایسه با کل منابع انرژی موجود رقمی ناچیز است، اما این امر می‌تواند به معنای حرکت به سمت استفاده از انرژی‌های نو باشد؛ هرچند به اعتقاد من آنچه در برنامه افق ۱۴۰۴ آمده، بر مبنای مطالعات اولیه بوده است که نیاز به تجدید نظر دارد.

در حال حاضر در حدود ۱/۵ درصد از کل انرژی مصرفی جهان از محل انرژی باد تأمین می‌شود که تلاش شده این رقم به ۸ تا ۸/۵ درصد برسد که این امر می‌تواند بخشی از مصارف خانگی برق را تأمین کند.

توان‌باد: آیا تحریم‌های غرب که صنعت انرژی کشور را از خود متأثر کرده است، بر انرژی‌های نو هم مؤثر بوده یا خیر؟

تحریم‌های اقتصادی را می‌توان از دو جنبه مورد تجزیه و تحلیل قرار داد. یک جنبه آن منجر به افزایش توان تولید داخلی و حرکت به سمت عدم وابستگی به تکنولوژی‌های وارداتی می‌شود، اما جنبه دیگر آن می‌تواند روند حرکت به سمت توسعه را کند نماید. در بحث انرژی‌های نو، اتفاق اول افتاده است. پیش از این یک شرکت دانمارکی قرارداد مشارکتی را با کشور ما در زمینه تولید توربین‌های بادی بسته بود که این قرارداد پس از وضع تحریم‌ها از طرف شرکت اروپایی منتهی شد و این موضوع منجر به حرکت به سمت تولید اقلام عمده توربین‌های بادی در داخل کشور شد که رقمی بالغ بر ۸۵ درصد از تکنولوژی توربین‌های بادی را شامل می‌شود.

توان‌باد: جایگاه تسهیلات دولتی را در این امر چگونه ارزیابی می‌کنید؟

طبعاً یکی از مسایلی که در راستای توسعه انرژی‌های نو نباید از آن غافل باشیم بحث حمایت سیستم بانکی کشور از سرمایه‌گذار بخش خصوصی است که این امر می‌تواند در قالب پرداخت تسهیلات عملی شود. بخش خصوصی در حدود ۱۵ تا ۲۰ درصد از سرمایه اولیه مورد نیاز طرح را از جیب خود می‌پردازد و بالطبع انتظار کمک‌های دولتی و بانکی و یا حساب ذخیره ارزی را دارد. اگر دولت بخشی از حساب ذخیره ارزی را به این مهم اختصاص دهد، قطعاً توسعه این بخش سریع‌تر پیش خواهد رفت. این امر با توجه به این که زمان راه‌اندازی یک نیروگاه بادی در ایران کوتاه است، به بازگشت سریع تسهیلات کمک می‌کند که قطعاً به تسریع در حرکت به سمت توسعه تولید برق بادی منجر خواهد شد.

توان‌باد: متشکریم. ■